

	<ul style="list-style-type: none"> • sztuczne środki słodzące (wskazania, przeciwwskazania). <p>2.4 Wysiłek fizyczny (planowany i nieplanowany) – zasady postępowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie do wysiłku (obniżenie dawki insuliny, dodatkowe wymienniki węglowodanowe, czasowa zmiana bazy, odłączenie pompy); • postępowanie w trakcie wysiłku i po wysiłku; • niepożądane następstwa: hipoglikemia/hiperglikemia w trakcie i po wysiłku fizycznym, sposoby zapobiegania; • wpływ wysiłku fizycznego na leczenie cukrzycy (wskazania, przeciwwskazania). <p>2.5 Postępowanie w ostrych powikłaniach cukrzycy – hipoglikemii i hiperglikemii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hipoglikemia (definicja, przyczyny, rodzaje, objawy, stopnie, postępowanie w zależności od stopnia, mechanizm kontrregulacji, hormony kontrregulacyjne, zjawisko odbicia, zapobieganie, wpływ na ośrodkowy układ nerwowy i psychikę dziecka); • hiperglikemia (definicje, przyczyny, objawy, kwasica ketonowa, postępowanie w warunkach szpitalnych i domowych); • zjawisko Somogyi i zjawisko brzasku; • hiperglikemia u dzieci stosujących osobiste pompy insulinowe (szybkość narastania, przyczyny, objawy, postępowanie w warunkach domowych); • profilaktyka ostrych powikłań cukrzycy. <p>2.6 Zasady higieny i pielęgnacji ciała (jama ustna, skóra, narządy moczowo-płciowe, stopy)</p> <p>2.7 Prewencja późnych powikłań cukrzycy (diagnostyka, zalecenia Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego)</p> <p>2.8 Choroby dodatkowe (choroba trzewna, choroby zakaźne, choroby przebiegające z gorączką itd.) – wpływ na wyrównanie cukrzycy, zasady samokontroli w przypadku wystąpienia choroby.</p> <p>3. Udział pielęgniarki w procesie samokontroli cukrzycy: (wykład 7 godz.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • analiza wyników z dzienniczka samokontroli; • analiza wyników poprzez programy komputerowe do gleukometrów; • wskazywanie korzyści wynikających z prowadzenia samokontroli;
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • motywowanie do efektywnych działań związanych z samokontrolą (regularność oznaczeń glikemii, zgodność glikemii z glukometrem); • wskazywanie na zaniedbania prowadzenia samokontroli – sprawdzanie na każdej wizycie pamięci gleukometru z wynikami glikemii w dzienniku samokontroli).
Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego modułu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sieradzki J. (red.): <i>Cukrzyca kompendium</i>. Wyd. Via Medica, Gdańsk 2009 3. Szewczyk A. (red.): <i>Pielęgniarstwo diabetologiczne</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013 4. Ragnar H. (red.): <i>Cukrzyca typu 1 u dzieci, młodzieży i dorosłych</i>. Fundacja Edukacji Zdrowotnej KF Partners, Warszawa 2010 5. Polskie Towarzystwo Diabetologiczne: <i>Zalecenia kliniczne dotyczące postępowania u chorych na cukrzycę 2014</i>. „Diabetologia Kliniczna”, 2014; t. 3: supl. A* 6. Zalecenia w opiece diabetologicznej Polskiej Federacji Edukacji w Diabetologii, konsultantów krajowych w dziedzinie pielęgniarstwa i pielęgniarstwa epidemiologicznego. Warszawa 2014** <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Witkowski D., Piontek E. (red.): <i>Cukrzyca u dzieci</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009 2. Uchmanowicz I., Kubera-Jaroszewicz K. (red.): <i>Edukacja diabetologiczna</i>. Wyd. Continuo, Wrocław 2012 3. Otto-Buczowska E. (red.): <i>Cukrzyca w populacji wieku rozwojowego – co nowego?</i> Wyd. Cornetis, Wrocław 2009 <p>*Należy korzystać zawsze z aktualnych zaleceń. PTD aktualizuje zalecenia każdego roku. ** Należy korzystać zawsze z aktualnych zaleceń. Aktualizacja Zaleceń PFED od 2014 roku będzie coroczna.</p>
Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje	Staż: Oddział diabetologii dziecięcej albo Poradnia diabetologiczna dla dzieci i młodzieży – 15 godz.

6. PROGRAM ZAJĘĆ PRAKTYCZNYCH

6.1. STAŻ: Oddział diabetologii dziecięcej albo Oddział endokrynologii dziecięcej

Cel stażu: Przygotowanie pielęgniarki do sprawowania opieki nad dzieckiem w czasie trwania procesu diagnostycznego oraz dzieckiem chorym na cukrzycę i jego rodziny.

Wskazówki metodyczne dotyczące realizacji stażu:

- Liczba godzin: 15 godz.
Liczebność grupy: 4–5 osób
Opiekun stażu: pielęgniarka posiadająca minimum 5-letni staż pracy w przedmiotowym zakresie oraz spełniająca co najmniej jeden z warunków:
- posiada tytuł magistra pielęgniarstwa;
 - posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa diabetologicznego/pediatrycznego;
 - posiada ukończony kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa diabetologicznego/pediatrycznego;
 - posiada ukończony kurs specjalistyczny *Opieka nad dziećmi i młodzieżą z cukrzycą*;
 - posiada ukończony kurs specjalistyczny *Edukator w cukrzycy*;
 - posiada ukończony kurs specjalistyczny *Opieka nad osobami z cukrzycą stosującymi terapię ciągłego podskórnego wlewu insuliny CPWI*.

Wykaz świadczeń zdrowotnych do zaliczenia na stażu:

1. Ustalenie diagnozy pielęgniarstwa dziecka chorego na cukrzycę i jego rodziny.
2. Monitorowanie i ocena stanu ogólnego dziecka w czasie trwania procesu diagnostycznego.
3. Przygotowanie dziecka i przeprowadzenie doustnego testu obciążenia glukozą.

Warunki zaliczenia stażu:

- 100% obecności.
- Objęcie procesem pielęgnowania dziecka z nowym rozpoznaniem cukrzycy oraz jego rodziny. Zgodnie z etapami procesu pielęgnowania sformułować diagnozy pielęgniarstwa, określić cele, ułożyć i zrealizować plan opieki oraz ocenić podjęte działania.

6.2. STAŻ: Oddział diabetologii dziecięcej albo Poradnia diabetologiczna dla dzieci i młodzieży

Cel stażu: Przygotowanie pielęgniarki do edukacji i reedukacji dzieci oraz młodzieży chorych na cukrzycę i ich rodziny.

Wskazówki metodyczne dotyczące realizacji stażu:

- Liczba godzin: 15 godz.
Liczebność grupy: 4–5 osób
Opiekun stażu: pielęgniarka posiadająca minimum 5-letni staż pracy w przedmiotowym zakresie oraz spełniająca co najmniej jeden z warunków:
- posiada tytuł magistra pielęgniarstwa;
 - posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa diabetologicznego/pediatrycznego;

- posiada ukończony kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa diabetologicznego/pediatrycznego;
- posiada ukończony kurs specjalistyczny *Opieka nad dziećmi i młodzieżą z cukrzycą*;
- posiada ukończony kurs specjalistyczny *Edukator w cukrzycy*;
- posiada ukończony kurs specjalistyczny *Opieka nad osobami z cukrzycą stosującymi terapię ciągłego podskórnego wlewu insuliny CPWI*.

Wykaz świadczeń zdrowotnych do zaliczenia na stażu:

1. Opracowanie i realizowanie programów edukacyjnych jednego wybranego pacjenta, wykorzystując umiejętności w zakresie edukacji dzieci chorych na cukrzycę oraz ich rodzin.

Warunki zaliczenia stażu:

- 100% obecności.
- Objęcie procesem pielęgnowania dziecka z nowym rozpoznaniem cukrzycy oraz jego rodziny. Zgodnie z etapami procesu pielęgnowania sformułować diagnozy pielęgniarские, określić cele, ułożyć i zrealizować plan opieki oraz ocenić podjęte działania.
- Udokumentowanie przeprowadzonej edukacji i reedukacji na dwa wybrane tematy.

6.3. STAŻ: Oddział diabetologii dziecięcej albo Poradnia diabetologiczna dla dzieci i młodzieży

Cel stażu: Kształtowanie umiejętności praktycznych związanych z przygotowaniem dziecka z cukrzycą i jego rodziny/opiekunów do samokontroli.

Wskazówki metodyczne dotyczące realizacji stażu:

Liczba godzin: 15 godz.

Liczebność grupy: 4–5 osób

Opiekun stażu: pielęgniarka posiadająca minimum 5-letni staż pracy w przedmiotowym zakresie oraz spełniająca co najmniej jeden z warunków:

- posiada tytuł magistra pielęgniarstwa;
- posiada tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa diabetologicznego/pediatrycznego;
- posiada ukończony kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa diabetologicznego/pediatrycznego;
- posiada ukończony kurs specjalistyczny *Opieka nad dziećmi i młodzieżą z cukrzycą*;
- posiada ukończony kurs specjalistyczny *Edukator w cukrzycy*;
- posiada ukończony kurs specjalistyczny *Opieka nad osobami z cukrzycą stosującymi terapię ciągłego podskórnego wlewu insuliny CPWI*.

Wykaz świadczeń zdrowotnych do zaliczenia na stażu:

1. Oznaczanie glikemii za pomocą glukometru.
2. Podawanie insuliny podskórną.
3. Wyliczanie i podaż wymienników węglowodanowych i białkowo-tłuszczowych.

4. Prowadzenie poradnictwa w zakresie samokontroli i samoopieki w cukrzycy.

Warunki zaliczenia stażu:

- 100% obecności.
- Udokumentowanie przeprowadzonej edukacji na temat samokontroli i samoobserwacji.

7. WYKAZ ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH, DO KTÓRYCH JEST UPRAWNIONA PIEŁĘGNIARKA PO UKOŃCZENIU KURSU SPECJALISTYCZNEGO OPIEKA NAD DZIEĆMI I MŁODZIEŻĄ Z CUKRZYCĄ

1. Planowanie i realizowanie działań pielęgnacyjnych w opiece nad dziećmi i młodzieżą z cukrzycą.
2. Planowanie i realizowanie działań pielęgnacyjnych w opiece nad dzieckiem z nowym rozpoznaniem cukrzycy.
3. Rozpoznawanie problemów dziecka i jego rodziny/opiekunów w celu postawienia właściwej diagnozy pielęgnarskiej.
4. Przygotowanie dziecka do badań diagnostycznych.
5. Wykonanie na zlecenie lekarza testów diagnostycznych u dziecka.
6. Udzielanie wsparcia psychicznego dziecku z cukrzycą i jego rodzinie/opiekunom oraz wskazanie możliwości uzyskania wsparcia informacyjnego, rzeczowego i finansowego ze strony instytucji lub organizacji pozarządowych.
7. Dobieranie metod i form do potrzeb procesu edukacji oraz pomocy dydaktycznych do ograniczeń dziecka i jego rodziny/opiekunów.
8. Przeprowadzanie edukacji, dostosowując metody, środki i formy do wieku oraz możliwości intelektualnych dziecka i jego rodziny/opiekunów z zakresu samokontroli i samoopieki w cukrzycy.
9. Wskazanie sposobów wykorzystania samokontroli i samoobserwacji w leczeniu cukrzycy.
10. Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych wobec dziecka z cukrzycą i jego rodziny/opiekunów.
11. Kształtowanie pozytywnych postaw dzieci oraz ich opiekunów wobec choroby.
12. Wdrażanie zasad profilaktyki i leczenia przewlekłych powikłań cukrzycy.